

Улууһу баһылыгы муньабыттан бэлиэтээһинэр

Ис дьыала отделын начальнига В.И. Николаев иһитиннэрбитинэн, улуус кыранысатыгар поста дьуурустубалааһын балаһан ыйын 15 күнүгэр диэри салдар. Манна тэрилтэлэр кыттыыны ыллаллар.

Баһаарнай сулууска эгэрэ-этэ балаһан ыйыгар кырдьафастар интернат-дьеэлэригэр уонна Хатырык участковой балыһатыгар 2 улахан үөрэхтээһини ыйыгары быһааныр. Сэттиннигэ 1 Хомуस्ताа орто оскуола-тыгар манньк үөрэтии ыттылыаба.

ОГПН начальнига Н.А. Парников иһитиннэрбитинэн, оскуолалар үөрэх дьылыгар бэлэмнэрин туһунан актаҕа илии баттатылара бытаан, билгин да 10-ча оскуола бэлэмнэрин туһунан актаҕа илии баттатыллар. Били и туругунан 5 оҕо саада бэрэбиэркэлэнэ илик. Бу нэдиэттэт ОГПН котельнайдары бэрэбиэркэлээһини саҕалыыр.

Балаһан ыйын 9 күнүттэн итии бэрлээр. Гаһынан оттулар котельнайдарга газовой при-

бордар тура иликтэр, харчыта аһарылынаһына туруоруллаллар. 6 объект атигэр системаны ыраастааһын оһулллубут. Тэрилтэлэр бэлэмнэрин туһунан акталарын биэрэллэр ирдэнэр. Сайы уу турбата улахан тымнылар түһүөхтэригэр диэри үлэлиэбэ.

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига И.И. Федоров иһитиннэрбитинэн, барыта 41 тонна хортуппуй хостоммуг, мань «Дьулус», «Сүүрэн» бааһынай хаһаайыстыбалар хостообуттар. 6430 тонна үүт туттарыллыбыт, бу 68%-а тэ нэһэр. 92 тонна арыы оһулллубут. Ууга барыт нэһилээктэргэ Чурапчытан 25 ынах сүөгү аҕалылыбыт, онтон 13-һэ Партиза а, 12-тэ Үөдэйгэ бэрлilibит.

«Эрэл» ТХПК-ға 2741 тонна үүт туттарыллыбыт, бу 64, 4%-а тэ нэһэр. Тутуллар үүтү «Эрэл» ТХПК барытын бэйэтэ переработкалыыр, «Гормолза-водка» киллэрбэт. Бу нэдиэттэ атырдыа ыйынааһы үүт харчыта тү этиллэр.

«Эт-ас» ХЭТ, харчы счека кирибитинэн, иэстээх дьо о төлөһөр. Балаһан ыйын 20 күнүгэр диэри сүөгүлэр хото о киририлэр. Быйыл отто-ро тийэр, били и туругунан 640 тонна оттоохтор.

Балыһына 2 №-дээх стационара канализацията мөлтөүүнэн өрөмүөн ирдэнэр, өрөмүөнэ суох быйыл кыстыгыр кыага суох.

«Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга П.М. Попов улуус нэһиликтэрин баһылыктара «Электронное правительство» диэн семинарга кыттыбыттарын эттэ. Атын улуустартан бу семинарга аҕыйах баһылык кыттыбыт, Намтан — элбэх. Улууссалары сырдытыга үлэ бара турар. Ууга барытыгар элбэх көмө оһуллар, кыамматтарга харчы тү этиллэр, кинилэр бу харчыларын тустаах сыалынан туһаналлара хонтуруолланар, отчоттуллар. В.Жирков, И.Захаров аатынан улууссалар оһулллубуттар, балаһыанһына быһытынан уулусса аатын сүгэр дьон аймахтара, доһотторо уулуссаны о орууга көмөлөһүөхтээх этилэр да, көмө суох. Управлющай компаниялар үлэлэрэ уларытыллан сүрүннэниэхтээх. Ол курдук олохтоохтор управлющай компанияларын бэйэлэрэ муньахтаан талар түгэннэригэр кини конкурска кыттыбат, онугар хаалар. Селону көбөрдүүгэ акция сағаламмыт, мас олордугар сайаапката ағалан биэрэр.

В. РЫКУНОВА

Ходьча сүүгүна **ДЬОРУОЙ БУОЛАРБЫТ** **ЧУГАҤААТА**

Бу дьыл балаһан ыйын 2 к. түмүллүбүт сыһпаралар кэпсиил-лэринэн, улуус үрдүнэн оттоһун былаана 1156 тоннанан куюһары-лынна, эбэтэр туруоруллубут сорок 103 % толоролунна. Онон улуус 36 156 тонна оту булуна. 16 нэһилиэк соруухтарын лапа куюһардылар. 3 эрэ нэһилиэк бэрт дуона суоғунан былаан кирбиитигэр тийбэтилэр. Онон мантан хаалбыт кэмгэ 1 Хомуस्ताах 10 т, Модут 13 т, Түбэ 17 т тарапаччыһа оттоохторуна сайынгы былааннара туолоуоҕа. Туох да диэбит иһин быйыл от-мас үгөрүтүк үүнэн, айыл-лабыт да сөбүгэр туран биэрэн, дьон-сэргэ да харса суох турунан оттоон сүөгү этэнгэ кыстаан тахсар дороххой аһылыгын өң сайынтан мүччү туттардыбыт.

Оттон сиилэһи, сенаһы бэлэмниир сезоннааһы сорууха билингитэ ырааһынан кыалла илик. Ол курдук сиилэс 550 т былаана 300 т угулуна (54,5%), сенаж 1000 т онугар 609 т (60,9%) онгоһулунна. Аһылык бу көрүннэрин бэлэмнээһин күн-дьыл ыган кэлбитинэн былырынгы көрдөрүүгэ ырааһынан тийбэт туруктаах. Былы-рын сиилэс 1144 т, сенаж 948 т бэлэмнэммитэ.

И. ИВАНОВ

2010 с. — Россияға Учуутал сыла **ҮӨЛЭЭННЭЭХТЭРБИТ** **СИТИИИЛЭРЭ**

Учуутал сылын анал былаанынан, үгүс үлэлэр үрдүк тэрээһин-нээхтик араас таһым а ыттыллаллар. Бу күннэргэ үөрүүлээх со-нун үгүс.

Ол курдук, бастатан туран, «Всероссийские мастер - классы родных языков» Россиятааһы конкурс республикатааһы этаба түмүктэннэ. Оноуоха Хатыг Арыы орто оскуолатын саха тылын, литературатын учуутала Павлова П.Д. кыайылаах таһыста. Полина Дмитриевна ааспыт үөрэх дьылыгар «Үөрэхтээһин» национальнай бырайыак «Басты учуутал» конкурс кыайылааһы, айы-мнылаахтык, таһаарылаахтык үлэири учуутал Сэттинни ыйга Москва куоракка конкурс финала буолдоҕо.

Учуутал сылын сибээстэн С.А. Новгоров аатынан «Бичик» национальнай кинигэ кыһата «Учууталлар - оғолорго» диэн айар кон-курс ыһыпта. Конкурс сыала-соруға: суруйар талааннаах учуу-таллары көүлээһин уонна оғолорго аналлаах суруйуулары бэчээк-кэ бэлэмнээһин. Конкурса 14 улуустан 50-тан таһа үлэ кирибит, онтон 5 басты нары быһаардылар. Кинилэр ортолоругар Канаева М.В., Хамағатта саха-французскай лицейин алын кылаһын учуу-тала, «Аан дойду уонна мин төрөөбүт кыраайым» үлэтэ ааттанна.

СР үөрэһин министрствота «Кэскил» хаһыаты кытта тэрийэн ыһыпт «Учуутал, эн үрдүк ааккар сүгүрүйөн» диэн учуутал туһу-наан ырыаға республикатааһы сабыһаах конкурс түмүктэннэ. 20-чэ үлэни көрөн-ырытан баран, дьүүлүгүр сүбэ кыайылаахтары быһаарда. Оноуоха Учуутал гимнин айыыга Галина Фролова «Учуу-талга» хоһоонугар Кирилл Герасимов музыка айан таһаарытырар кыайыны ситистэ. Онтон оғо ырыатыгар Марианна Мандарова «Оскуолам чуораана» хоһоонугар бииһи улууспут мелодистката, Бөтү орто оскуолатын учуутала Надежда Семеновна Макарова ырыа айыт үлэтэ кыайылаах буолла. Гимн уонна ырыа алтын-ны ыйга Дьокуускайга ытыллар Саха республикатын учуутал-ларын 12-с сьезтэригэр толорулдуохтара.

Полина Дмитриевнаны, Матрена Васильевнаны, Надежда Се-меновнаны бу үрдүк ситиһинэн исти ник эрэдэлиибит, айар үлэ-лэригэр өссө да үгүс ситиһини бағарабыт!

М. ИГНАТЬЕВА,
үөрэх управлениета

Олохтот халбаһнаабат остуоруйата

КЫАЙЫЛААХ СЫЛ **БЫРААҤЫННЫГАР**

Оччолорго хаһан даһаны суола-иһэ куһаһан, ыраах сиргэ олозор кытты учаастакка Салбаһа дойду соһуна соһон тийэрэ.

Бииһи ол сағана дулғаһа от үрэххэ Тураах-тааха оттуу сырыттыһытына, биир үтүө күн колхозпут председателэ Д.Н. Захаров тийһэн соһуч-чу үтүө сонуну тизирпитэ. Ити, арааһа, балаһан ыйын бэккэлээтэр 5-6-тын диэки буолуо.

Бииһи албаннаах аармыйабыт милитаристскай Японияны то-буктаһытын туһунан сурах этэ. Ол сағана билинги курдук сиргэ-тыға ыттыһан дойду сонунун истэр радио туһунан өйдөбүл да суоға. Дойдуга буолуох-тааҕар, Намга да туох буола турарын билбэт этибит. Илинни сэрии буола охсон, баара эрэ 24 сууккаҕа барытын исэн мьына да, үөрэ да истибиһпит. Бу сурах тий-эрин сағана, мин 14-пүн аһан эрэрим. Онон бэ-бэһээ курдук өйдүүбүн. Түөрт сылга чуғаһыр ун-һуктаах уһун, 1418 күнүгэр-түүнүгэр тэһнээтэх-хэ, кылгас да эбит диэн сөхпүһүт. Дьининэн, илинни сэрии буолуохтаһын билбэт этибит. Сүрүн өстөөбү Гитлери арғаар тийһэн самнарбыһытын-нан сэрини бүһүтүһэн ааға сылдыһыһыт баа-ра, күүһтэх өтгүбүтүтэн соһуччу буолбуттаах.

Ол кэлэн быйыл Японияны бэриннэри быра-аһыныһын маннайгы тэриллиитин күнүгэр Нам-га Кыайы скверигэр дьоппон милитариста-рын бүтэһиктээхтик үлтүрүтүүнү, фашистскай Германияны кыайы кэнниттэн икки түһүмэһи-нэн бэлиэтээри сэрии, тыһыл ветераннара муһун-дубут. Бу манньк бэлиэ түгэннэргэ тийбиттэр, бэл сэрии сылларын оғолоро номнуо 80-гар тий-эн эрэллэрин санааһааха, эгэ сэрии силлиэгигэр сылдыһыттар саастара ыраатан ағыһаан эрэллэрэ-рэ хараһа быраһыллар буолбут.

Билинни тэрил — микрофон, усилитель көмөтүнэн доргууччу эғэрдэ, ахтыһыллар орғуйан олордолар.

Үөрүүлээх миитин быһыһыгар бу күннэргэ тийбэтэх аҕа табаарыстарбытын санаан 1 мүнүүтэлээх саната суох сонғорун турдубут. Онтон тыастаах-уустаах тэр-гөннэр салюттара олох кэтэхпитигэр хабыллыгыта со-рох-сорохпугун өрө ходьох тына түһүөхпүгүгэр диэри соһутта. Арааһа, аһы мантан антаһ салюттаах быраа-һыныһыктарга дьонтон тэйиччи туран ыттыһырт дьа-һал бэрлилэрэ сөп эбит. Ордук эмээһин өттө өрө татакалыты түстэ.

Үөрүүлээх церемония кэнниттэн, 2-с оскуолаға тийһэн концертаах миитин салғанна. Саалаға олордок-пугуна оскуола оғолоро ты-һыннаах сибэки дьөрбөтүн туттартаан үөрүүбүтүн өссө үрдэттилэр. Миитин кэн-ниттэн өйдөбүһүнүк буол-лун диэн уопсай хаартыс-каға түстүбүт. Ургүлдү ос-куола остуоруйатын кэпсиир музей хоһугар ки-ирэ түһэн таһыстыбит. Онон бу оскуола оғолоро Ржев куоракка сылдыһыттарын кэпсиир фотостендэлэрин көрдүбүт.

Оскуолаттан таһсаат, массыһаларга олорон итии чэйдээх сахабыт балаһаныгар тизерттилер. Онон тийһэн сэрии, тыһыл ветераннарын наарда-ан олордугура биир туспа көстүү буолла. Нэһи-ликтэртэн кэлбит кырдыаһастар лидердэрэ бири-биир туран илдэ кэлбит дьоннорун билиһиннэ-рэллэрин кытта эғэрдэ, ырыа-тойук балаһан иһин ылан кэбиһтэ. Ол иһигэр бииһи Сэкибит саға ай-быт хоһоонун ааған сэнээрини күһүһүртэ.

Бара-кэлэ бииһигини баһылыкпыт А.Г. Дунаев тийэ сылдыһыты сыһнаһана сүр. Ол илдэ иһэн «Саргы ыһааһын аман өһө» буклет туттартаабыта биир туспа бэлиэ өйдөбүһүнүк буолуоға. Манньк үтүө күнү тэрийһэн ыһыпт улуус ветераннарын сэбиэтин бэрэссэдэтэлэ Николай Никитич Баишев-ка барға махтал тылланы кытта өссө да кэлэр дьы-ларга, бииһи кыайан кэлэбит тухары, тэрийэ сыл-дьара буоллар диэн баға санааларын биллэрдилэр.

Н. КОКОРЕВ
Хамағатта

Уважаемые жители Намского улуса!

Приглашаем вас 9 сентября 2010 г. в с. Намцы на площадь им. М. Аммосова на торжественную встречу флага VI-x спортивных игр народов РС(Я). Чествование призеров V-x спортивных игр народов РС(Я). В рамках этих мероприятий проводится легкоатлетический кросс на кубок «Долины Энциэли» среди школьных команд.

Программа мероприятий:
17.00- легкоатлетический кросс на кубок «До-лины Энциэли» среди школьных команд.

17.30-встреча флага и огня VI-x спортивных игр народов РС(Я) 2014 г. в Намском улусе:

- чествование призеров V-x спортивных игр народов РС(Я)

-награждение победителей и призеров легко-атлетического кросса на кубок «Долины Энциэ-ли» среди школьных команд

-18.30-концерт с участием звезд якутской эс-трады: этно-рок группа «Айтал», Сахагин, Ника, Александр Емельянов и др.

-20.00-фейерверк.

Спорт – аьулуур, спорт – тулуур!

ЧУЛУУЛАР, ЭНИГИНЭН КИЭН ТУТТАБЫТ!

Быйыл атырдыа ыйгыр Өлүөхүмэ куоракка ытыллыбыт Саха сиригэ нуруоттары 5-с спартакиадагытар Нам улдууна 4 мэтээллээх, хапсаҕайга уонна курданаан тустууга мунгутуур кыйаы-ылаах аатын ылан кэлбитэ. Онон икки кыйыһы көмүс, биир үрүүгү көмүс, үс боруонса наараадалаах кыйаы-хотуу көтөллөөх эргиллибитэ. Бүгүндү нүөмүргэ улустарын ааттаптыт бастын спортсменнары өссө төгүл, сиилини, билсиннэрэбит.

Слепцов Гаврил Афанасьевич — 5-с спартакиадага көгүл тустууга 84 кг иккис миэстэ, итиэннэ курданаан тустууга саастаах, Нам-Дьокуускай-Нам хайысханан тахсат. Улуустаагы спорттун итиллээччигэ, Дьокуускайдаагы Олимпийскэй резервэ училищетын бүтэрбитэ. 2000 с. ытыллыбыт «Азия оҕолоро» нуруоттар икки ардыларынаагы оонньуу көгүл тустууга 69 кг иккис призера. 2001 с. Санкт-Петербургу куоракка ытыллыбыт «День Победы» нуруоттар икки ардыларынаагы турнирга улахан дьонно иккис миэстэлээх. 2000-2001 сс. Д.П. Коркин кэриэһигэр Бүтүн Россиятаагы турнирга иккис, үһүс миэстэлээх. 2001 с. Н. Тарскай бириинигэр республика чемпионатыгар 74 кг иккис миэстэни ситиспитэ. 2010 с. бу турнир 84 кг эмиэ иккис призера. Хапсаҕайга Сергей Ли-Фу, И. Халдеев бириинигэр ытыллыбыт республикатаагы турнирдарга хас да төгүл бастаабыта, миэстэлэспитэ, абсолютнай чемпион үрдүк аатын ылбыта. «Хагалас хапсаҕайа» турнирга маннайгы, иккис, үһүс, итиэннэ абсолютнай чемпион аатын ылтаабыта. М. Малардыров аатын республикатаагы турнир кыйыһылааба.

2003 сылтан «улахан» тустууга кыттан бүппүтэ. Билигин хамаанда иһин тустар. Инициатива хапсаҕайга, тустууга республикатаагы турнирга, күрэхтэһиллэргэ кириэр былааннаах. Кэргэннээх, оҕолоох.

СЫНЬАЛАҔ ТҮМҮГЭР — ЧЕМПИОННАР

Дьокуускайга атырдыа ыйың 27-29 кк. «Боотурдар ооньнуулара» көңүл тустууга бастыыр иһин республикатаагы күрэхтэһии буолан аасыпта. Бу туһунан хаһыаппытыгар сиилини Намнаагы оҕо спорттун оскуолатын тренерэ Кирилл Павлов иһитиннэрдэ.

Сылын аайы тэриллэр түһүлгэ быйыл, кэлэр «Азия оҕолоро» ооньнууларга, итиэннэ Дальнай Восток чемпионатыгар сүүмэрдиир күрэхтэһии ыһыгытынан ытыллыбыт. Республика араас мунгуттан бу көбүөргө 1995-96, 1997-98 сылларга төрөөбүт уолаттар мустан күөн көрсүбүттэр.

1995-96 сылларга, 38 кг, 32 эдэр бөҕөс тустуубуттан, маннайгы миэстэни, эргииригэр барытыгар кыйан, Донской Дима ылбыт. 76 кг үөһэ Тимофеев Витя тэһиэһин булбатах, утарылаһааччыларын барыларын куюһаран, эрэллээхтик бастаабыт.

1997-98 сс. 28 кг 26 тустууктан Винокуров Эрэл чемпион үрдүк аатын ылбыт. 60 кг үөһэ 15 кили көбүөргө тахсыбытыттан, Парников Артур маннайгы миэстэни ситиспит. Онон улустуу спорттун оскуола кыйаыһытын-хотуутун холбуката 4 чемпионунан эбиллинэ.

Оонньуу халбас харата хапсаҕай күрэхтэһиитинэн түмүктэммит. Боотурдар тустан чачыктаһан баран, аны хапсаҕайга күөстөрүн холоспугтар. Манна биһиги Тимофеев Витя күөһү күөһүбүт. Тустан 76 кг чемпион үрдүк аатын ситиһэн баран, хапсаҕайга мунгутуур кыйаыһылаах аатын ылбыт. Итиэннэ сыналлаах сыбаркалыыр аппарат хаһаайынын бу-

Сивцев Кузьма Афанасьевич — тустууга 74 кг үһүс миэстэ, итиэннэ курданаан тустууга саастаах, Нам-Дьокуускай-Нам хайысханан тахсат. Кузьма 21 саастаах, улустуу спорттун итиллээччигэ, 1 N-дээх Нам орто оскуолатын выпускнига. Быйыл Олимпийскэй эрэллэр училищеларын туйгунук бүтэрэн, ХИФУ физкультура уонна спорту утаруу үөрэнэ кирирдэ. Тустуунан алын сүһүөх кылаастарга үөрэнэ сылдьан дьарыктамыта. Тренердэрэ К.С. Павлов, С.С. Чердонов.

Сүрүн ситиһиллэринэн Болгарияга, Турцияга ытыллыбыт нуруоттар икки ардыларынаагы турнирдар үһүс призера буолар. Маны сэрэ республикага, Дальнай Востокка ытыллылар күрэхтэһиллэргэ барыларын миэстэлээр. Кэскиллээх, күөһү күөһү күөһү күөһү эдэр тустууктарыгыттан биридэстэрэ. Көңүл тустууга улахан дьонно Саха сиригэ сүүмэрдеммит хамаандатын чилиэниэ.

Шестакова Виктория Владимировна — үстэ төхтөрүйөн уонна уһуну ыстаныларга үһүс миэстэ. 17 саастаах, Дьокуускайга 31-с оскуоланы бүтэрэн, экономика уонна быраап институтуга үөрүүгө киирдэ. Чэпчэ-

ки атлетикага аҕата уһуйбут. Үстэ төхтөрүйөн ыстаныга утумнаахтык дьарыктанар. Үһүс «Азия оҕолоро» нуруоттар икки ардыларынаагы оонньуу призера. Уһуну ыстаныга, үстэ төхтөрүйөн ыстаныга Россия, Дальнай Восток чемпионна уонна призера.

Семенов Вадим Эдуардович — хапсаҕай күрэхтэһиитигэр спартакиада мунгутуур кыйаыһылааба. Эдуард Модуттан төрүттээх, 25 саастаах, Намнаагы оҕо спорттун оскуолатын тренерэ. Улуустаагы спорттун оскуола итиллээччигэ, Дьокуускайдаагы 5-с N-дээх спорттун оскуола выпускнига. 2008 с. СГУ-ну бүтэрэн тренер идэтин баһылаабыта.

Тустуунан оҕо эрдэйтэн дьарыктанар. Маннайгы тренеринэн, улахан спорка олукурбут киһитинэн Е.И. Алексеев буолар. Вадим сүрүн ситиһиллэрин ахтар буоллаха, хапсаҕайга: 2008 с. — «Хагалас хапсаҕайа» республикатаагы күрэхтэһии абсолютнай кыйыһылааба; И. Халдеев бириини абсолютнай чемпионна; федерация кубогун хаһаайына, Сергей Ли-Фу бириинигэр ытыллыбыт күрэхтэһии абсолютнай кыйыһылааба. Тустууга Н.Н. Тарскай бириинигэр үс төгүл үһүс миэстэни ситиспитэ, Д. Коркин кэриэһигэр ытыллыбыт турнир призера.

Үөрөһүн бүтэрээт, төрөөбүт улунуулар Намна кэлэн бэйэтэ итиллэн тахсыбыт спорттун оскуолатын тренеринэн үлэтин саҕалаабыта. Кэргэннээх, икки оҕолоох. Быйыл тренердэ-эбитэ үһүс сыла. Итиллээччилэрин ортуугар республика, Дальнай Восток чемпионна бааллар. Быйыл хамаанданан республикага оҕолорго иккис миэстэни ситистилэр. Эдэр бөҕөстөр Витя Тимофеевынан, Дима Донскойунан, Павел Олеосовунан, Эрэл Винокуровунан киэн туттар. Бу уолаттар ситиһиллэригэр эдэр тренер кырата суох кылааттаах.

Л. УВАРОВСКАЯ

«Мин билигин төһө да сааһырдарбын этэҥнэ үлэлии-хамсыы сылдырбар элбэх киһини спорка көүлүүбүт, уһуйбут Семен Семенович Жирковка махтанабын.» — диэн спорт бэтэрээнэ Рыкунов Николай Федотович астына кэспир:

— С.С. Жирков 1972 с. балыһаага рентген-лабораньан үлэлии кэлбитэ. Оскуолага үөрэнэр сылларыттан спорт араас көрүнгэригэр дэгиттэр дьобурдааба, билилээбэ, кэлин оскуолага физкультура учууталынан үлэлии сылдыбыта. Онон 1973 с. профкомга спорттун секторынан талыллыбыта. Онтон ыла тустаах үлэтин таһынан балыһа үлэһиттэрин эт-хаан өттүнөн сайыннарыга, спорттун күрэхтэһиллэргэ кытыннарыга тэрийэр дьобурун, билиитин-көрүүтүн ууран, олус кыһаллан үлэлээбитэ. Балыһа үлэһиттэрин кыһын нэдиэлэбэ иккитэ-үстэ оскуола физзалыгар волейболга, баскетболга, саас хайыһарга, сүүрүүгэ дьарыктыга, 10-20 км Санников аартыгар тийэ сүүрэрбит. Балыһа кыргыттарын хамаандата Нам селотун сүүмэрдеммит хамаандатыгар киирэн, оройун иһинэн күрэхтэһиллэргэ сыһа үрдүк ситиһиллэнэр буолбуттара.

ДЭГИТТЭР ДЬОБУРДААХ КӨБҮЛЭЭЧЧИ

Нам с. комплекснай спартакиадага спорт 11 көрүңгэр ытылла. Балыһа хамаандатын кыргыттары бэйэлэрин көрүңгэригэр төһө да ситиһиллээхтик кыттыгыттары иһин, хапсаҕайга, тустууга эр кийбит суох буолан түмүккэ кыйагаран кыйыһар этибит. Ол иһин дьобуһу ПМК тэрилтэтин кытта кыттыһан холбоһуктаах хамаанда тэриһиип уонна село комплекснай спартакиадага үс бастагы миэстэтэн түспэт буолбуттут. Спартакиадага село 10 тэрилтэтин толору хамаандалара кытталлара.

Көрүңгэринэн күүстээх спортсменнарытынан буолаллара: остуол тенниһигэр Юрий Шапошников, Наум Протопопов, Афанасий Саввинов, сааһымакка, дуобакка Василий Винокуров, М.Г. Сивцева, Көбөкөнтөн Наталья Макарова, мас тардыһыга Иван Григорьев, сүүрүүгэ Нина Решетникова, Надя, Галя Федотовалар, Надя Башишева, Лида Овчинникова, волейболга аптекаттан Роза Иванова, Галя Винокурова уонна ытыгы Раиса Гаврильева, Анна Жиркова оройун, республика күрэхтэһиллэригэр тийэ кыттар буолбуттара.

«Балыһа коллективин спорттун олоҕо профсоюзнай тэрилтэ үлэтин былааныгар биэр сүрүн көрдөбүлүнэн буолара.» — диэн үрдүк категориялаах быраас, Нам эмчиттэрин профкомун председателинэн үлэлээбит Окоченикова Маргарита Семеновна ахтар:

— Республикага физкультураны, спорду нэһилиэнньэбэ тарбаатынан сибээстэн ГТО нормативтарын туттары 80-с сыллартан саҕалаабыта. Күһүн үлэһиттэр ортолоругар маассабай сүүрүү, саас хайыһардаан ГТО туттары олус көхтөөх буолара.

70-80 сс. эмп үлэһиттэрин республикатаагы профсоюзнай тэрилтэ сыллага кыйыһы, сайынны спорт көрүңгэригэр спартакиаданы тэрийэн ытыта. Онон куорат эмин тэрилтэлэрэ уонна чугастаагы оройуоннар киирэллэрэ. Биһиги балыһабыт хамаанда да биер күүстээх, тэрэһиннээх хамаанда ыһыгытын биллэрэ. Бу сылларга үс ыаллы сытар Уус-Алдан, Мэңэ-Хагалас, Нам оройуоннаагы балыһалара үлэбэ, спортка социалистическай кыттааһыны ытырдыт. Түмүгү таһаары сыллаагы үлэ отчуотун кэһиттэн ытытыллара. Онон үлэ түмүгүн быһааран баран, спорт бизс көрүңгэр таһаарысты көрсүһүү буолара: волейбол, остуол тенниһэ, сааһымак, дуобат, мас тардыһыта.

Семен Семенович хамаандатын эрдэтэн бэлэмниирэ. Сүүрбөччө сылы быһа үксүн иккис миэстэ буоларбыт. Ити ситиһиллэригэр Семен Семенович тэрийээччи, тренер быһыгытынан быһааччы үтүөлээх. Кини элбэх үлэһити спорка сыһыаран, уһуйан оройун, республика чэһин көмүскүү спортсменнары үүннэрбит, эт-хаан өттүнөн сайыннарыта. Нам балыһатын үүнэн тахсыгыттары: «Суһал көмө» фельдшерэ Афанасий Саввинов - мас тардыһыга СР спорт маастара, Петр Кутуков - чэпчэки атлетикага республика чемпиона, билигин сүүрэ сылдыр экстремал сүүрүк П. С. Наумов эмиэ киниэхэ дьарыктамыта. Спорт бэтэрээн Н.Ф. Рыкунов республикага 20, 30 км бэтэрээннэргэ сүүрэн үһүс миэстэлэспитэ. Семен Семенович спортка уһуйбут, эрчийбит дьонноруттан саамай үрдүк ситиһиини фельдшер Т.Ю. Жиркова ситистэ. Татьяна Юрьевна саха дьахталлыгыттан бастакынан 100 км сүүрүүгө аан дойду чемпиона, рекордсмена, Россия хас да төгүллээх чемпиона, Россия спордун үтүөлээх маастара үрдүк ааттары ылла.

Семен Семенович өр сыллаах үтүө суобастаах үлэтэ сыналанан, «СР доруобуйа харыстабылын туйгуна», Россия спордун ветерана, «Саха сиригэ физкультурнай хамсааһынның 75 сыла», «Урожай» общество 50 сыла», «Бокса сайдытын 50 сыла» знактарынан, элбэх Бочуотунай грамоталарынан наараадалаабыта, — диэн Маргарита Семеновна түмүктүүр.

С.С. Жирков балыһа коллективигэр уус-уран самодеятельностка биер тутуу кыттааччынан буолара. Драма ооньноон, үгкүүлээн, амсамблыга, хорга ыллаан, хомустаан оройун, республика да көрүүлэригэр элбэхтик кыттан лауреатынан, дипломанынан буолара. Драмага сүрүн оруулары ситиһиллээхтик толорон балыһа хас да үлэһитэ: быраас В.Е. Никитин, сибээстэрэ М.М. Винокурова, Е.Н. Андреева, фельдшер П.И. Овчинников, повар Л.Е. Винокурова, завхоз И.И. Григорьев уонна рентген-лаборант С.С. Жирков «Нам народнай театрын артыһыһын» үрдүк аатын ылбыттары.

Семен Семенович түбүктээх тустуу уонна общественной үлэтигэр олоһун довро, айбэс-сайаҕас майгылаах, авторитеттаах быраас Анна Саввична көмө-тирэх буолара саарбага суох. Кинилэр төһө да пенсияга таһысталлар дьонноругар-сэргэлэригэр, оҕолоругар, сиэннэригэр көмөлөһө, сүбэли-амалы олоорулар.

Татьяна КУЛИЧКИНА-ДЕДЮКИНА

ФИНАНСОВО-КАЗНАЧЕЙСКОМУ УПРАВЛЕНИЮ – 80 ЛЕТ

На основании предоставленной архивной справки за № 70 от 06.03.2009 г. Национальным архивом Республики Саха (Якутия) в Намском районе финансовый отдел был создан наравне с созданием самого района, т.е. в 1930 г. 80-летний юбилей дает хорошую возможность не только оглянуться назад, но и осознать свою роль в развитии социально-экономического развития улуса и республики.

Со дня образования финансового органа в Намском районе проработали ряд поколений финансистов. По предварительным данным, первым заведующим Намским райфинотделом был назначен Сивцев В.Н. (расшифровать не удалось). По данным архивных документов по приказу № 1 от 13 марта 1933 года и постановлением президиума Намского РИКа от 12.03.1933. за № 33 назначен заведующим РайФО Еникеев Илья Измайлович.

В разные годы заведующими и начальниками финансового органа работали: Сивцев В.Н. до 1933 г.; Еникеев Илья Измайлович (1933-1934); Ефремов Петр Егорович (1934-1934); Петров В.К. (1934-1938); Аргунов Алексей Иванович (1938-1943); Портнягин И.Л. (1943-1946); Попов Андрей Иоремимович (1946-1950); Семенов А.П. (1950-1951); Сивцев Гаврил Яковлевич (1951-1953); Бубякин Д.С. (1953-1954); Павлов А.А. (1954-1955); Платонов Иннокентий Николаевич (1955-1957); Сивцев Гаврил Яковлевич (1957-1967); Мурунов Алексей Гаврильевич (1967-1976); Прокопьев Петр Харламьевич (1976-1985); Тимофеева Аграфена Ивановна (1985-1986); Томский Виктор Иванович (1986-1987); Соловьева Екатерина Семеновна (1987-1993); Сивцева Маргарита Егоровна (1993-1994); Аммосова Людмила Ивановна (1994-1997); Попова Валентина Васильевна (1997-2000); Аргунова Парасковья Илларионовна - с 2000 г.

В 1995 г. финансовый отдел был преобразован в финансовое управление и имел 4 отдела: бюджетная инспекция, отдел доходов и налогов, отдел учета и отчетности, отдел финансирования народного хозяйства. В 2001 г. финансовое управление преобразовано в финансово-казначейское управление Министерства финансов Республики Саха (Якутия) по Намскому улусу. В настоящее время структура финансово-казначейского управления состоит из 3 отделов и 13 штатных единиц: бюджетный отдел, отдел учета и отчетности, отдел финансирования и контроля расходов.

Бесценное достоинство и богатство финансовой системы – это надежный, квалифицированный и опытный профессиональный коллектив, прилагающий огромные усилия в выполнении поставленных целей и задач. На сегодня весь состав с высшим образованием, пятеро из двенадцати имеют по два высших образования (42%), достаточно молодой коллектив (средний возраст 38 лет). Кадровая работа совместно с Министерством финансов РС (Я) ведется на сохранение, укрепление и развитие кадрового потенциала, подготовку компетентных, профессиональных специалистов. Славные традиции, заложенные старшим поколением, уверенно продолжают специалисты Аргунова Парасковья Илларионовна (с 1986 года), Петрова Сардана Петровна (с 1994 года), Попова Наталия Романовна (с 1992 года), Николаева Мария Ивановна (с 1995 года), Юшков Эдгар Алексеевич (с 1995 года), Обутова Марина Викторовна (с 2000 года), Винокурова Анна Николаевна (с 1993 года).

Настоящее поколение финансистов гордится именами своих ветеранов, среди них: Сивцев Гаврил Яковлевич - ветеран войны и труда, Петухов Роман Михайлович - ветеран войны и труда, отличник финансовой службы, Мурунов Алексей Гаврильевич, Прокопьев Петр Харламьевич - ветеран войны и труда, отличник финансовой службы, Почетный гражданин Намского улуса, Белолюбская Варвара Ивановна, ударник коммунистического труда, победитель социалистических соревнований, отличник финансовой службы, Ноговицын Георгий Никифорович - ветеран войны и труда и др.

Гордимся теми, кто из наших рядов открыл: Соловьева Екатерина Семеновна - старший референт Аналитического управления Государственного Собрания (Ил Тумэн) РС(Я), Тимофеева Аграфена

ВАЖНЫЕ КОЛЛЕГИ!

Наш дружный коллектив финансово-казначейского управления МФ РС(Я) по Намскому улусу отмечает 80-летие со дня образования финансового отдела в улусе!

Нельзя не признать, что за 80 лет существования финансового органа накоплен богатый опыт, своя история и традиции. Все эти годы основная часть работы была направлена на развитие и процветание родного улуса и республики.

На протяжении длительного исторического периода главной целью финансовых органов было и остается – своевременное финансирование проводимой государственной политики, взвешенный и ответственный подход, обеспечение эффективного исполнения бюджета. Выполнение поставленных задач и целей зависит от профессионализма и ответственности каждого специалиста. В летописи нашего ведомства много замечательных имен, внесших весомый вклад в социально-экономическое развитие улуса и республики.

Особые слова поздравления выражаем ветеранам, для которых история финансового органа стала собственной судьбой, а забота о его развитии – делом жизни.

От всего сердца поздравляю родной коллектив с юбилеем! Пусть профессионализм и неиссякаемая энергия служат дальнейшему укреплению финансовой системы, пусть жизнь каждого будет наполнена душевным теплом, радостью и любовью. Желаю успешной и творческой работы, крепкого здоровья, счастья, благополучия!

П.И. АРГУНОВА,

руководитель ФКУ МФ РС(Я) по Намскому улусу

ИЗ ИСТОРИИ РАЗВИТИЯ ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ

Ивановна – заместитель главы по экономике и финансам МО «Намский улус» 2003 -2008 годов, Ядрихинская Клавдия Кондратьевна – начальник управления пенсионного фонда в Намском улусе, Сивцева Маргарита Егоровна – заведующий доп. офисом № 067 с. Намцы Якутского отделения №8603 Сбербанка России, Лукина Парасковья Кирсановна – бухгалтер земельного комитета, Федорова Надежда Анисимовна - заместитель заведующей доп. офисом № 067 с. Намцы Якутского отделения № 8603 Сбербанка России, Аммосова Людмила Ивановна – заместитель министра сельского хозяйства РС(Я) 2006-2009 годов, Попова Валентина Васильевна – руководитель отдела Департамента бюджетно-финансового контроля МФ РС(Я), Хальева Светлана Терентьевна – главный бухгалтер Министерства по молодежной политике РС(Я), Дьяконов Василий Александрович – ревизор Росфиннадзора, Тюнгорядова Ирина Спиридоновна – кредитный инспектор доп. офиса № 067 Якутского отделения № 8603 Сбербанка России, Попов Петр Михайлович – глава МО «Ленский наслег», Павлов Михаил Михайлович – руководитель Департамента пищевой промышленности Министерства сельского хозяйства РС(Я), Амбросьева Светлана Макаровна – преподаватель Намского педколледжа, Гуляев Нюргун Феофанович – директор СХПК «Эрэл» Намского улуса, Дорофеева Агафья Семеновна – начальник бюджетно-финансового управления департамента по лесным отношениям Министерства охраны природы РС (Я), Жиркова Марианна Гаврильевна – главный специалист отдела кредитования и инвестиций ОАО «Россельхозбанк» г. Якутск, Суздальова Светлана Викторовна – ведущий специалист отдела назначения и перерасчета пенсий Пенсионного фонда в Намском улусе, Охлопкова Наталия Петровна – ведущий специалист

контрольно-аналитического отдела Департамента бюджетно-финансового контроля МФ РС (Я), Семенова Ирина Александровна – ведущий специалист департамента казначейства МФ РС (Я) и др.

Становление и развитие финансовой системы имеет неразрывную связь с историей экономики, науки и культуры. Она функционировала в весьма разнообразных условиях – при жестком административном управлении экономическими и социальными процессами, в мирное и военное время, в годы экономических подъемов и спадов. Первый бюджет представлял собой совокупность отдельных смет по доходам и расходам, к 1936 году район и сельские советы были наделены самостоятельными бюджетами.

В показателях бюджета улуса отразились успехи первых пятилеток, трудовые подвиги суровых военных лет, успешное осуществление задач и планов послевоенных времен. Наряду с успехами и достижениями были и крутые повороты, и кризисные ситуации. Невольно возникают воспоминания о 90-х годах, когда на плечи работников финансовых органов всех уровней тяжелым бременем легло нестабильное состояние экономики страны, когда была повсеместная задержка выплаты заработной платы, когда широко применялись двойные, тройные взаимозачетные системы, были введены казначейские векселя, всевозможные талоны, чеки и т.д. Были времена, когда финансовое управление занималось прямой поставкой и распределением талонов на ГСМ, угля и ПТН.

С 2001 года внедрена система казначейского исполнения местных бюджетов. В связи с внедрением данной системы дополнительно возложены функции осуществления предварительного и текущего контроля за целевым и своевременным использованием средств местных бюджетов в пределах утвержденных лимитов

бюджетных обязательств.

В 2003 году начался переходный период реформирования местного самоуправления, ликвидировалась государственная власть и было создано муниципальное образование «Намский улус». Был принят общеизвестный 131-ФЗ 2003 года, который определил общие принципы образования муниципальных образований и конкретизировал расходные обязательства. В улусе были созданы ликвидационные комиссии, которые определяли дебиторскую и кредиторскую задолженность администрации Намского улуса. Изменился действовавший порядок предоставления финансовой помощи бюджетам муниципальных образований. С 1 января 2006 года были созданы 19 муниципальных образований поселений. В этот период формирования местных бюджетов и проведения бюджетной реформы неocenим вклад финансово-казначейского управления.

Начиная с 2008 года, в связи с введением новой редакции Бюджетного Кодекса РФ, произошли большие изменения в области межбюджетных отношений, ужесточились требования к муниципальным образованиям.

В рамках реализации Программы реформирования региональных финансов Республики Саха (Якутия) проведена автоматизация формирования реестра расходных обязательств муниципальных образований, автоматизация проектирования местных бюджетов.

Одновременно с автоматизацией проектирования местных бюджетов проведена также и работа по формированию нормативно-правовых актов органов местного самоуправления по расходным полномочиям местного значения. Идет постепенный процесс упорядочения на местном уровне расходных обязательств и установления тех обязательств, по которым действительно требуется финансирование с местного бюджета. Приказом Министерства финансов РС (Я) от 30.04.09. №01-04/268 «О внедрении интеграции подсистемы «Проектирование Бюджета» программного комплекса «Бюджет-КС», в муниципальных образованиях: Ленский, Олекминский, Сунтарский, Намский, Усть-Майский, Мирнинский» утвержден план мероприятий по внедрению интеграции подсистемы «Проектирование бюджета» программного комплекса «Бюджет-КС» в вышеперечисленных улусах. Итоги внедрения модуля «Проектирование бюджета» в программе АС «Бюджет-КС»:

- * разработаны и утверждены нормативно-правовые акты по вопросам местного значения;

- * привязаны расходы по всем учреждениям к реестру расходных обязательств;

- * приняты решения о бюджете на 2010 год;

- * сформированы и утверждены бюджетные росписи в модуле «Проектирование бюджета».

В системе информационно-вычислительного обеспечения продолжается модернизация использования технологических систем и оборудования: установлена центральная станция спутниковой связи в г. Якутске и периферийные станции в финансово-казначейских управлениях через Интернет по программе реформирования региональных финансов, внедрена программа «Бюджет-КС» (2006 г), установлена видеоконференцсвязь с Министерством финансов РС(Я), введена программа АРМ «СЭД» по электронному документообороту с отделением федерального казначейства (2006), установлена программа «Свод-Веб» для отчетности, система ЭЦП и виртуальная сеть «VIPNET» по программам «Веб-Бюджет», «Смарт-Бюджет»...

Большое внимание уделяется кадровому составу централизованных бухгалтерий. Проводится разъяснительная работа методологических основ, доведение нововведений, проводятся семинары – совещания, практикуется обучение специалистов в программах «Бюджет-КС», «Свод-веб» и т.п.

П.И. АРГУНОВА,

руководитель ФКУ МФ РС(Я) по Намскому улусу

(Печатается на платной основе)

